

פֶּרֶק ו'

אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְחוּץ לְאֶרֶץ

כִּשֶׁם שֶׁהִשְׁבַּת צְרִיכָה הַכְּנָה, שִׁימוֹת הַחוּל מְכִינִים לַשַּׁבָּת, כֵּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה הַכְּנָה לְהַתְּכוֹנֵן אֵלֶיהָ כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת הָאוֹר הַגָּנוּז בְּקִרְבָּהּ, וְהַהֲכָנָה הַיָּא בּוֹמֵן הַגְּלוּת בְּחוּ"ל, וְכֹל זֶה הוּא בּוֹמֵן שְׂאִינָם מְרוֹצִים מִן הַגְּלוּת וְתַמִּיד מְצַפִּים לְצֵאת מִמֶּנָּה, וְעַל יְדֵי זֶה זֹכִים לְהַשִּׁיג מִדְּרַגַּת קְדוּשָׁתָהּ שֶׁל הָאֶרֶץ, וּמִצֵּד זֶה יִשְׁנֶה מַעֲלָה גְדוּלָה לְגָלוּת, שֶׁמְכִיֵן לְגֵאוּלָּה וְלֵא"י, וְחֶסְרוֹן הַגְּלוּת הוּא מֵה שְׂמֵרוֹצִים מִמֶּנָּה, וַיֵּשׁ לְפַעֲמַיִם שֶׁבַח הַסֵּט"א לְהַעֲמִיד בַּגְּלוּת הַרְבֵּה בְּנֵי תוֹרָה וְשׁוֹמְרֵי מִצְוָה וּבִלְבָד שִׁהְיוּ מְרוֹצִים מֵהַגְּלוּת, לֹמֵר: "אֲהַבְתִּי אֶת אֲדוֹנֵי אֶת אֲשֵׁתִי וְאֶת בְּנֵי, לֹא אֶצְא חֲפְשִׁי".

אוֹלָם כִּשְׁמַגִּיעַ הַזְּמַן, וְהַקְּב"ה נֶעוֹר מִמַּעוֹן קִדְשׁוֹ וְרוֹצֵה לְהַתְּדַבֵּק בְּיִשְׂרָאֵל עִמּוֹ, אִז עוֹשֶׂה הַקְּב"ה רְצִיעָה בְּאוֹן לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וַיִּירְאוּ, לְעֻזּוֹב אֶת הַגְּלוּת וְלִלְכַת אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר "תַּמִּיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּהַמְּרָאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה" (דְּבָרִים י"א, י"ב).

לְפַעֲמַיִם יֵשׁ שֶׁהַעוֹלָם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מֵתְעוֹרְרִים בְּקִרְבָּם גַּעְגּוּעִים לְחוּ"ל, לְתוֹרָה שֶׁל חוּ"ל וְלַעֲבוּדָה שֶׁל חוּ"ל, וְלֹא יִדְעוּ וְלֹא יִבְיִנוּ כִּי הַכֹּל הוּא מִצֵּד תַּחְבּוּלוֹת הַיֵּצֵר שִׁתְּרָצוּ בַּגְּלוּת וְלֹאֲרִיךְ אֶת הַזְּמַן שֶׁלָּהּ, וּבִזֶּה הֵם גּוֹרְמִים שֶׁהַבָּאִים אֶרְצָה יִפְרְקוּ מֵעֲלֵיהֶם עוֹל תוֹרָה וּמִצְוֹת, וּבְחֶשֶׁךְ יִתְהַלְכוּ מִבְּלִי לְדַעַת שִׁיְסוּד הַמְּגַמָּה הוּא לְהַתְּרַחֵק מֵהַגְּלוּת וְלֹא לְהִיּוֹת נִמְשָׁךְ אַחֲרֶיהָ וּמְרוֹצֵה בָּהּ, אֲבָל לֹא לְפָרוֹק ח' עוֹל תוֹרָה וּמִצְוֹת.

וְאִמָּנָם כֵּן, קִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִגּוּד לְמָה שֶׁהִיא בְּחוּ"ל, שֶׁכֵּן שְׂמָה בְּחוּ"ל עִם כָּל הַהֲתַאֲמָצְיוֹת לְשֵׂאת אֶת הָעֵינַיִם לְשָׁמַיִם, לֹא יוֹכְלוּ לְהַשְׁתַּחֲרֵר לְגַמְרֵי מִמִּצְוֹת אֲנָשִׁים מְלוֹמְדָה, וְלִכֵּן כִּשְׁבָאִים לֵא"י נִתְבַּעִים הֵם לְהַתְּחַדְּשׁוֹת הַרוּחַ בְּקִיּוּם הַתוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁל אוֹרֵא דְכִיָּא וְקִדִּישָׁא שֶׁל הָאֶרֶץ, וְכַשְׁעֲדִיין אֵינָם מוֹכְנִים

לְזֶה מֵתְעוֹרְרִים הַנִּגּוּדִים הַלֵּלוּ, וְאֵלֶּה אֲשֶׁר עֵינַיִם טָחוּ מֵרְאוֹת, נִדְמָה לָהֶם שֶׁהַנִּגּוּד הוּא חֲלִילָה לְעַצֵּם קִיּוּמֵי הַתוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, מֵה שְׁבָאֵמֶת אֵינּוּ כֵּן, שֶׁכֵּל הַנִּגּוּד הוּא עַל מֵה שֶׁמֵּתְעַצְלִים לְהַתְּעוֹרֵר בְּאַהֲבָה וְלִקְיִים הַכֹּל בְּרוּחַ יוֹתֵר עֲזָה וְיוֹתֵר מְרוֹמְמָת, וְלְהַסִּיר מֵעֲלֵיהֶם גַּעֲרַת הַנְּבִיא מִפִּי ה': "וְתִהְיֶי יִרְאַתֶּם אוֹתִי מִצְוֹת אֲנָשִׁים מְלוֹמְדָה" (יִשְׁעִיָּה כ"ט י"ג).

וְכַשְׁזֹּכִים לְעֵלוֹת לְאֶרֶץ, צְרִיכִים לְקַבּוֹעַ בְּמַחֲשַׁבָּה שֶׁכֵּל הַשָּׁנִים שֶׁהָיוּ בְּחוּ"ל אֵינָן בְּאוֹת בְּחֶשְׁבוֹן כָּלֵל, וּמֵאִז שֶׁהִגִּיעוּ לְאֶרֶץ הָרֵי הֵם כְּטַטְנִים שְׁנוּלְדוּ, וְלִצִּיר לְפָנֵיהֶם כֹּאֲלוֹ הֵם כְּעַמֵּר נָקִי, וְאֵינָן בָּהֶם שׁוֹם חֲלָאָה וְטוֹמָאָה, חֲטָא וְעוֹן, וְעֲלֵיהֶם לְהַתְּחִיל מְחַדֵּשׁ לְעַבּוֹד אֶת ה' בְּקְדוּשָׁה וּבְטַהֲרָה, בְּחִדּוֹת וּבְשִׁירָה וּבְזִמְרָה, לְחַזֵּר בְּאֶרֶץ עַל כָּל הַתוֹרָה וְהַמִּצְוֹת שֶׁקִּיְמוּ בְּחוּ"ל, כְּדֵי שִׁוְפִיעַ עֲלֵיהֶם אוֹר הַקֹּדֶשׁ שֶׁל אוֹרֵא דְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, "קוּמִי אוֹרֵי כִּי בֹא אוֹרְךָ וְכַבּוֹד ה' עֲלֶיךָ זֶרַח" (שִׁם ס' א').

"כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְדִבֵּר ה' מִירוּשָׁלַיִם" (שִׁם ב' ג').